

Vissa handelspolitiska frågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet 21 motionsyrkanden om olika handelspolitiska frågor. Samtliga yrkanden avstyrks av utskottet.

I det inledande avsnittet om frihandel betonar ett enhälligt utskott betydelsen av att motverka olika protektionistiska tendenser och värna den globala frihandeln. Vidare pekar utskottet på vikten av att de pågående handelsförhandlingarna inom Världshandelsorganisationen (WTO) slutförs.

Ett enhälligt utskott framhåller även att EU:s förbud mot försäljning av snus inte är förenligt med principen om den fria rörligheten av varor på den inre marknaden, och att förbudet bör avskaffas.

När det gäller WTO:s utformning och uppgift anser utskottet att en diskussion om organisationens funktionssätt bör anstå till dess att förhandlingarna inom Doharundan är avslutade.

Utskottet ser inte heller att de motionsyrkanden i övrigt som behandlas, däribland om förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur, om digitala handelshinder och om exportfrämjande, bör föranleda något riksdagsuttalande.

Ställningstagandena från utskottet har föranlett totalt tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Inledning	5
Frihandel	6
Motionen	6
Utskottets ställningstagande	6
WTO:s utformning och uppgift	7
Motionen	7
Vissa kompletterande uppgifter	8
Utskottets ställningstagande	9
Handelspolitiska prioriteringar	10
Motionerna	10
Vissa kompletterande uppgifter	11
Utskottets ställningstagande	12
Inledning	12
Förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur	12
Övrigt om handelspolitiska prioriteringar	12
Digitala handelshinder	13
Motionerna	13
Utskottets ställningstagande	14
Exportfrämjande	15
Motionerna	15
Vissa kompletterande uppgifter	15
Utskottets ställningstagande	17
Exportförbudet för snus	18
Motionen	18
Vissa kompletterande uppgifter	19
Utskottets ställningstagande	19
Reservationer	21
1. WTO:s utformning och uppgift, punkt 2 (MP, V)	21
2. Förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur, punkt 3 (S, MP, V)	22
3. Exportfrämjande, punkt 6 – motiveringen (S, MP, V)	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Frihandel

Riksdagen avslår motion 2010/11:N250.

2. WTO:s utformning och uppgift

Riksdagen avslår motion 2010/11:N438 yrkandena 1–9.

Reservation 1 (MP, V)

3. Förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ268 yrkande 3 och 2010/11: MJ393 yrkande 3.

Reservation 2 (S, MP, V)

4. Övrigt om handelspolitiska prioriteringar

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U269 yrkandena 9 och 10 samt 2010/11:MJ422 yrkande 5.

5. Digitala handelshinder

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N297 och 2010/11:N306.

6. Exportfrämjande

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N391 och 2010/11:N419.

Reservation 3 (S, MP, V) – motiveringen

7. Exportförbudet för snus

Riksdagen avslår motion 2010/11:N285 yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 17 mars 2011

På näringsutskottets vägnar

Krister Örnfjäder

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson (M), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S), Liselott Hagberg (FP), Helena Lindahl (C), Lise Nordin (MP) och Penilla Gunther (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 21 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2010 som rör olika handelspolitiska frågor.

Företrädare för Kommerskollegium och Sveriges exportråd (Exportrådet) har inför utskottet lämnat upplysningar och synpunkter i ärendet.

Utskottets överväganden

Inledning

Som medlem i EU ingår Sverige i en tullunion med en gemensam tulltaxa och omfattas av EU:s gemensamma handelspolitik. Att EU är en tullunion innebär att tullar och andra handelshinder har avskaffats mellan medlemsländerna. Vidare har EU gemensamma tullar mot länder som inte är med i unionen. Den gemensamma handelspolitiken avser dels reglerna för handel inom EU (den inre marknaden), dels EU:s yttre handelspolitik (den gemensamma handelspolitiken mot länder utanför unionen). EU:s yttre handelspolitik omfattar bl.a. gemensamma handelsavtal med tredjeland och gemensamma förhandlingspositioner i internationella organisationer som Världshandelsorganisationen (WTO). I handelsfrågor är det således kommissionen som sköter förhandlingarna med länder utanför unionen. Kommissionen förhandlar på mandat av medlemsländerna i ministerrådet.

EU:s inre marknad omfattar EU:s 27 medlemsländer samt, enligt reglerna i EES-avtalet, även Norge, Island och Liechtenstein. Målet är att uppnå fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer på den inre marknaden. I syfte att modernisera och effektivisera den inre marknaden presenterade kommissionen i oktober 2010 i meddelandet På väg mot en inre marknadsakt (KOM(2010) 608) 50 olika åtgärdsförslag inom tre huvudsakliga områden. Meddelandet var föremål för ett s.k. offentligt samråd t.o.m. den 28 februari 2011. Utskottet har behandlat meddelandet i ett utlåtande (utl. 2010/11:NU10).

Inom ramen för EU:s gemensamma handelspolitik pågår frihandelsavtalsförhandlingar med ett stort antal länder. EU har slutit frihandelsavtal med Sydkorea, Peru, Colombia och Centralamerika. Förhandlingarna med Gulfstaterna, Indien, Kanada och Singapore är långt framskridna, och förhandlingarna med de sydamerikanska ländernas handelsorganisation Mercosur har återupptagits. I februari 2011 godkände Europaparlamentet frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea. Huvuddelen av avtalet kommer att börja tillämpas provisoriskt från den 1 juli 2011. För att underlätta utvecklingsländernas export har EU inrättat ett s.k. generellt preferenssystem (GSP). Systemet innebär att ett antal utvecklingsländer kan exportera industri- och jordbruksvaror till EU till lägre tullar än vad industriländerna kan. Tullnedsättningens storlek är beroende av produktionen inom EU. Vidare gäller att de länder som av FN betecknas som världens minst utvecklade (ca 50 stycken) får exportera alla varor utom vapen och ammunition tullfritt till EU.

I WTO är EU medlem både som helhet och genom de enskilda medlemsländerna. WTO bildades 1995 efter Uruguayrundans avslutande och tog då över GATT:s roll som institutionellt forum för de olika regelverk som utgör det multilaterala handelssystemet. WTO består av dels multilate-

rala avtal som omfattar alla medlemsländer (avtal om varor, tjänster respektive immaterialrätt), dels plurilaterala avtal som omfattar ett begränsat antal medlemmar (t.ex. om offentlig upphandling). År 2001, vid WTO:s fjärde ministerkonferens, enades medlemsländerna om att inleda en ny förhandlingsrunda, den s.k. Doharundan. Förhandlingsrundan pågår fortfarande.

I november 2010 presenterade kommissionen ett meddelande om en ny handelsstrategi för EU (KOM(2010) 612). Den nya handelsstrategin ersätter föregångaren Global Europe från 2006. I meddelandet framhålls bl.a. att förhandlingarna i Doharundan måste slutföras. Parallellt med detta fortsätter arbetet med frihandelsavtal och ett fördjupat ekonomiskt samarbete med de stora ekonomiska aktörerna.

I det följande behandlas 21 motionsyrkanden från den allmänna motions tiden 2010 som rör olika handelspolitiska frågor.

Frihandel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion vari förordas ett riksdagsuttalande om att stödja global frihandel. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller att värna den globala frihandeln, men ser inget behov av ett riksdagsuttalande.

Motionen

Ett riksdagsuttalande om vikten av att stödja global frihandel förordas i motion 2010/11:N250 (M), och det framhålls att en aktiv politik för mer frihandel är en effektiv politik mot fattigdom. Enligt motionärerna bör Sverige vara pådrivande för att motverka de isolationistiska tendenser som ibland gör sig gällande i den ekonomiska krisens spår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det inte har någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller betydelsen av att motverka olika protektionistiska tendenser och värna den globala frihandeln. Utskottets inställning i denna fråga bottnar i uppfattningen att ökad handel genererar tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Frihandel kan således vara en stark välståndsskapande kraft för såväl världens fattigaste länder som de mer utvecklade länderna. Mot denna bakgrund har Sverige varit och måste även i fortsättningen vara en tydlig röst inom såväl EU som andra forum för en fri och öppen handel.

Med anledning av den här aktuella motionen vill utskottet även framhålla betydelsen av att de pågående handelsförhandlingarna inom Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan, kan slutföras. Detta då det bästa sättet att öppna handeln globalt är genom multilaterala överenskommelser. Bilateral och regionala frihandelsavtal är viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar, men endast genom multilaterala överenskommelser kan ett rättvist, stabilt och förutsägbart internationellt handelssystem tryggas. Det är därför av hög prioritet att regeringen understöder ett ambitiöst avslut på Doharundan.

Till skillnad från motionärerna ser utskottet emellertid ingen nödvändighet av ett riksdagsuttalande i denna fråga. Motionen avstyrks följaktligen.

WTO:s utformning och uppgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om WTO:s utformning och uppgift med hänvisning till att diskussionen om organisationens funktionssätt bör anstå tills de pågående förhandlingarna i Doharundan är avslutade.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Motionen

I motion 2010/11:N438 (MP) efterlyses en reformering av Världshandelsorganisationen (WTO) och flera riksdagsuttalanden förordas. Motionärerna anser bl.a. att WTO:s ansvarsområde bör avgränsas och att organisationen bör avlastas några av dess nuvarande arbetsuppgifter. Bland annat förordas att uppgiften som mäklare för handelsliberaliseringar ska tas bort från organisationen. Likaså skulle WTO främjas av att avhändas en del mer specifika områden såsom immaterialrätt (TRIPS) och, eventuellt, även handel med livsmedel då mat är att betrakta som en mänsklig rättighet.

Därtill bör regeringen, enligt motionärerna, driva frågan om att WTO bör tillämpa principen att länder själva får välja vilka avtal de vill ansluta sig till i stället för att WTO, som i dag, tvingar medlemsländerna att ansluta sig till samtliga avtal för att kunna ta del av ett enskilt avtal. Regeringen bör också driva frågan om att förhandlingarna inom WTO:s olika avtalsområden ska ske område för område och i sin egen takt. Enligt motionärerna svarar ett sådant arbetssätt bättre mot kravet på ett effektivt multilateralt handelssystem än dagens breda förhandlingsrundor.

Vidare bör regeringen, anför det i motionen, arbeta för att ministermöten i WTO hålls mer regelbundet, då detta skulle öka transparensen och borge för allas delaktighet i förhandlingsprocessen. Regeringen bör även verka för att WTO ska få en utökad roll när det gäller att utvärdera handel och en stärkt ställning som tillsynsansvarig. Motionärerna förordar även ett

riksdagsuttalande med innebörden att möjligheterna bör utökas när det gäller att göra undantag från det gemensamma regelverket för specifika länder för att ge dessa manöverutrymmen att hantera olika problem. Därutöver bör regeringen arbeta för att olika internationella organisationer ges observatörsstatus i WTO. Regeringen bör också verka för att WTO:s konfliktlösningsmekanism reformeras till förmån för utvecklingsländerna, t.ex. skulle WTO kunna utdöma böter och flera utvecklingsländer skulle kunna föra gemensam talan mot ett industriland. Slutligen bör regeringen agera för att det tas fram internationella regler för transnationella företag.

Vissa kompletterande uppgifter

WTO fick då det grundades 1995 två huvuduppgifter: dels att administrera och övervaka tillämpningen och genomförandet av de olika avtal, beslut och överenskommelser som slutits och som kommer att slutas mellan medlemmarna, dels att verka som forum för multilaterala handelsförhandlingar. WTO fungerar som institutionell ram för de avtal som utgör det multilaterala handelssystemet inom områdena varuhandel (GATT), tjänstehandel (GATS) och immaterialrätt (TRIPS). Därtill administrerar WTO ett tvistlösningsystem som är gemensamt för de olika områdena. WTO har i dag drygt 150 medlemmar, och ytterligare ett trettiotal länder har inlett anslutningsprocesser. WTO:s medlemmar svarar för runt 98 % av världshandeln. Beslut i WTO fattas med konsensus, vilket ska ge alla medlemmar möjlighet att utöva inflytande på processen. Enligt sina statuter ska WTO anordna reguljära ministerkonferenser vartannat år. Sedan WTO:s tillkomst har sju ministerkonferenser sammankallats – Singapore (1996), Genève (1998), Seattle (1999), Doha (2001), Cancún (2003), Hongkong (2005) och Genève (2009). Mellan ministerkonferenserna är det högsta beslutande organet det allmänna rådet. Inom WTO väljer varje medlemsland självt om landet ska klassas som ett industri- eller utvecklingsland. Klassificeringen kan variera för enskilda medlemsstater inom olika förhandlingsområden.

Som tidigare nämnts enades medlemsländerna 2001, vid WTO:s fjärde ministerkonferens, om att inleda en ny förhandlingsrunda, den s.k. utvecklingsdagordningen från Doha. Doharundan förhandlas utifrån utgångspunkten om att en slutlig överenskommelse ska omfatta samtliga förhandlingsområden (såsom jordbruk, industrivaror, tjänster, fiskesubventioner, handelsprocedurer, nya regler för antidumping etc.). Ursprungligen var målet att nå ett avtal före den 1 januari 2005. Doharundan har dock tagit längre tid än planerat och förhandlingarna är fortfarande inte avslutade. Den senaste reguljära ministerkonferensen, den sjunde i ordningen, genomfördes i Genève i slutet av 2009. Vid detta tillfälle gjordes heller inga större framsteg i förhandlingarna. Redan kända positioner upprepades, men

inga sakfrågor avancerade. De flesta länderna ställde sig dock bakom målet att nå en avslutning av Doharundan under 2010. Vidare beslutades att WTO:s nästa ministerkonferens ska hållas 2011.

Under 2009 och 2010 gick förhandlingarna på sparlåga, men i november 2010 enades ledarna på G20-mötet i Seoul om att intensifiera förhandlingarna i syfte att nå ett avslut under 2011. Hittills har de intensifierade förhandlingarna framskridit väl, och det finns en vilja från alla parter att nå ett avslut i förhandlingarna under 2011.

WTO:s tvistlösningsmekanism kan kortfattat beskrivas enligt följande. Om handelstvister som rör åtaganden inom WTO uppstår, kan en WTO-medlem inleda ett samråd med ett annat medlemsland. Om det inte leder till framgång har ett medlemsland rätt att begära att en s.k. panel tillsätts av WTO:s tvistlösningsorgan, för att avgöra om motparten har brutit mot sina avtalsåtaganden. Medlemsländerna har även möjlighet att överklaga ett panelbeslut till överprövningsorganet. Om en panel slår fast att ett land brutit mot sina åtaganden, måste den förlorande parten antingen rätta sig efter panelens rekommendationer eller inleda förhandlingar om kompensation. Om ett land varken rättar sig efter ett utslag eller erbjuder kompensation, har den klagande parten rätt att införa motåtgärder. Förhandlingen om WTO:s tvistlösningsystem, som pågår parallellt med Doharundan, syftar till att förbättra och klargöra tvistlösningsmekanismen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena om WTO:s funktions sätt inledningsvis tydliggöra sin uppfattning att WTO fungerar relativt väl och uppfyller sitt syfte. De långvariga och komplexa förhandlingarna som sedan 2001 sker inom ramen för Doharundan visar emellertid att det framöver finns behov av att se över organisationens funktions sätt. En sådan översyn bör man dock vänta med till dess att de pågående förhandlingarna inom ramen för Doharundan är avslutade. Enligt utskottets mening bör fokus i nuläget ligga på att klara av den pågående förhandlingsrundan. En informell diskussion pågår sedan flera år om hur man skulle kunna stärka WTO och skapa bättre förutsättningar för en mer resultatorienterad organisation och ett effektivare beslutsfattande. Såvitt utskottet erfarit synes det dock råda samstämmighet bland WTO:s medlemmar om att diskussionen om WTO:s funktions sätt bör anstå till dess att Doharundan är avslutad.

Våren 2010 behandlade utskottet (bet. 2009/10:NU13) en motion som innefattade yrkanden som motsvarar de här aktuella i motion 2010/11: N438 (MP). Utskottet vill, i likhet med vad som då anfördes, betona betydelsen av största möjliga öppenhet inom WTO. Alla medlemmars fulla insyn i det pågående arbetet i WTO samt deras oinskränkta möjligheter att delta aktivt i WTO-arbetet är viktiga principer att värna. Det gäller också alla medlemmars rätt att göra sin åsikt hörd och att få denna respekterad av övriga medlemmar. Att flera utvecklingsländer inte deltar i möten efter-

som de saknar resurser eller expertis är ett problem. Enligt utskottets uppfattning är det därför angeläget att Sverige på olika sätt fortsätter att stödja utvecklingsländernas möjlighet att delta i WTO. I Dohadeklarationen slogs det fast att WTO:s medlemmar har ett gemensamt ansvar för att garantera intern öppenhet och deltagande av samtliga medlemsländer, att arbetssättet inom organisationen ska bli mer öppet genom snabbare och effektivare delgivning av information samt att dialogen med allmänheten bör förbättras. WTO har, enligt utskottets uppfattning, successivt blivit mer transparent och dialogen med det civila samhället har stärkts. Enligt utskottets mening är det angeläget att denna utveckling fortsätter.

När det gäller motionsyrkandena i övrigt vill utskottet hänvisa till vad som anfördes i ovan nämnda betänkande i samband med att utskottet senast hanterade dessa frågor. Det sagda innebär att utskottet inte har någon annan uppfattning än när motsvarande yrkanden behandlades våren 2010. Motion 2010/11:N438 (MP) avstyrks således i här berörda delar.

Handelspolitiska prioriteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att regeringen ska uppmanas att lyfta frågan om nyttjande av bekämpningsmedlet parakvat i de pågående förhandlingarna med den sydamerikanska handelsorganisationen Mercosur. Utskottet konstaterar att regeringen redan har tagit upp denna fråga med kommissionen.

Riksdagen avslår även övriga motionsyrkanden om handelspolitiska prioriteringar.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt vad som anförs i de båda motionerna 2010/11:MJ268 (MP) och 2010/11:MJ393 (V) är det angeläget att EU i samband med handelsförhandlingar mellan EU och andra länder lyfter fram problemen med användningen av parakvat som bekämpningsmedel vid produktion av livsmedel och foder. Det kan exempelvis göras inom ramen för de pågående förhandlingarna med de sydamerikanska ländernas handelsorganisation Mercosur. Motionärerna, som förordar ett riksdagsuttalande med denna innebörd, anser att Sverige och EU bör ge stöd och hjälp att upprätthålla ett förbud mot parakvat riktat särskilt mot de länder som exporterar sojafoder till EU.

I motion 2010/11:U269 (KD) framhålls att de fattiga ländernas möjligheter att bygga upp sin livsmedelsproduktion måste värnas inom WTO. Enligt motionären bör utvecklingsländerna under överskådlig tid ges möjlighet att ha ett tullskydd för att kunna bygga upp det inhemska jordbruket. EU bör därför i internationella förhandlingar hävda utvecklingsländer-

nas rätt att själva välja i vilken utsträckning de vill skydda sitt jordbruk. Vidare bör avvecklingen av industriländernas exportsubsidier för jordbruksprodukter inledas snarast i enlighet med vad som beslöts vid WTO-mötet i Hongkong i januari 2006. Därtill anser motionären att frågan om exporthinder måste uppmärksammas mer inom WTO, då exporthinder kan vara minst lika skadliga för världshandeln som importhinder. Frågan om exporttullar bör tas upp i handelsförhandlingarna, och överenskommelser om begränsningar av exporthinder bör åtföljas av program för direkt konsumtionsstöd till fattiga där industriländerna bör stå för en del av kostnaden.

Ett riksdagsuttalande om att EU i det pågående arbetet inom WTO måste ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskyddskrav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk förordas i motion 2010/11: MJ422 (KD).

Vissa kompletterande uppgifter

Bekämpningsmedlet parakvat har varit förbjudet i Sverige sedan 1983. Sverige, Danmark, Österrike och Finland vann 2007 en prövning i EU-domstolen om detta förbud. Detta ledde till att parakvat kunde förbjudas inom EU.

I enlighet med WTO:s avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder kan Sverige ställa krav på att produkter som importeras till landet inte är skadliga för människors, djurs eller växters liv och hälsa. Sverige har däremot inte några möjligheter att i dagsläget ställa krav på hur en vara har producerats, så länge själva produkten inte är skadlig vid importtillfället.

EU förhandlar i dag om frihandels- och associeringsavtal med ett stort antal länder och regioner, inklusive handelsorganisationen Mercosur. Enligt uppgift från Regeringskansliet har Sverige framfört till kommissionen att man vill ha frågan om parakvat och bekämpningsmedel med i förhandlingarna. Regeringen ser nu över möjligheterna att föra en dialog med Mercosur i frågan, och är också öppen för ett samarbete kring regelutveckling, t.ex. på kemikalieområdet. Från EU:s sida drivs också att frihandelsavtal ska innehålla kapitel om hållbar utveckling.

När det gäller jordbruksförhandlingarna inom WTO kan nämnas att det i ministerdeklarationen från Doha, som ligger till grund för förhandlingarna, slås fast att målsättningarna är att skapa betydande marknadsöppningar för jordbruksprodukter, att kraftigt minska handelsstörande internstöd samt att minska och på sikt avskaffa alla former av exportstöd, inklusive exportsubventioner.

Vidare kan omtalas att det på förhandlingsbordet ligger åtaganden om att industriländerna sänker sina genomsnittliga tullar på jordbruksprodukter, att handelsstörande stöd sänks och att alla former av exportstöd avskaffas senast 2013. Utvecklingsländerna kommer också att ges möjlighet att skydda jordbruksprodukter som är av särskild vikt för livsmedelsförsörj-

ning och landsbygdsutveckling. I detta sammanhang kan påpekas att de minst utvecklade länderna (MUL) och de s.k. AVS-länderna redan har tull- och kvotfritt tillträde till EU:s marknad för alla produkter utom vapen.

Olika former av exportrestriktioner omfattas av WTO:s jordbruksavtal. Det innebär dock inte några begränsningar i tillämpning även om länder som inför exportrestriktioner på livsmedelsområdet ska ta hänsyn till effekterna på livsmedelsförsörjningen i importerande länder. Vidare ska WTO:s jordbrukskommitté informeras om exportrestriktionernas löptid och utformning. Inom ramen för Doharundan finns förslag på tillämpningsperiod för exportrestriktioner om maximalt 12–18 månader.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar först ställning till motionerna som rör förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur och därefter till de övriga här aktuella motionerna om handelspolitiska prioriteringar.

Förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur

När det gäller vad som anförs i motionerna 2010/11:MJ268 (MP) och 2010/11:MJ393 (V) om att regeringen inom EU bör driva frågan om att användningen av bekämpningsmedlet parakvat ska tas upp inom ramen för de pågående förhandlingarna med den sydamerikanska handelsorganisationen Mercosur kan utskottet konstatera att regeringen, som i det föregående redovisats, redan tagit upp denna fråga med kommissionen. Mot denna bakgrund ser utskottet inget behov av ett riksdagsuttalande i frågan.

Med hänvisning till det anförda avstyrks de här aktuella motionerna i berörda delar.

Övrigt om handelspolitiska prioriteringar

Diskussionerna inom WTO om jordbruket, vilka berörs i motion 2010/11:U269 (KD), är på många sätt en nyckelfråga i förhandlingarna. Utskottet kan konstatera att den svenska synen, dvs. att EU:s jordbrukspolitik försvårar utvecklingsländernas konkurrenssituation och leder till högre livsmedelskostnader, återspeglas i den svenska målsättningen när det gäller förhandlingarna inom ramen för WTO. I ett flertal avseenden skiljer sig dock de svenska målsättningarna från EU:s förhandlingsmål. Regeringen bör enligt utskottets uppfattning fortsätta att verka för att jordbruksförhandlingarna ska genomsyras av utvecklingsländernas intresse. I detta inbegrips att Sverige bör fortsätta att arbeta för en reell sänkning av industriländernas interna stöd, en snabb utfasning av exportsubventioner och en tydlig nedmontering av tullar och kvoter, såväl inom som utanför EU-kretsen. Liksom motionären anser utskottet att det är angeläget att ge utvecklingsländerna tid och möjligheter till nödvändiga strukturanpassningar i syfte att

förbättra produktionsförutsättningarna. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att driva denna linje, utan att det behöver tydliggöras genom ett riksdagsuttalande.

Vad gäller djurskyddskrav som tas upp i motion 2010/11:MJ422 (KD) vill utskottet framhålla att det inte har någon annan uppfattning än motionären när det gäller att verka internationellt för djurs välbefinnande. Samtidigt bör det påpekas att det inom ramen för WTO har visat sig svårt att driva på för hårdare djurskyddskrav. Framför allt har utvecklingsländerna varit skeptiska till att införa sådana krav i WTO:s regelverk. En av hörnstenarna i det internationella regelverket är att varje land har rätt att bestämma över sina egna produktions- och processmetoder och att import-hindrande åtgärder inte får vidtas om inte den slutliga produkten påverkas eller det inte finns fara för hälsan bland djur och människor i det importerande landet. Många utvecklingsländer är därför oroad för att krav på att inkludera djurskydd kan användas i protektionistiska syften. Utskottet ser det därför inte som realistiskt att i nuläget uppmana regeringen att verka för att inkludera djurskydd i större utsträckning i WTO:s regelverk. Samtidigt vill utskottet betona betydelsen av att Sverige i andra sammanhang verkar för dessa frågor. Sverige deltar bl.a. i den internationella djurhälsoorganisationens (OIE) arbete med att ta fram internationella standarder för djurvälstånd. Sådana standarder gör det enklare för inte minst utvecklingsländer att utforma nationell lagstiftning på området. Vidare driver Sverige att EU inom ramen för sina bilaterala handelsavtal ska ta upp djurvälstånd-frågor. Det handlar då om att EU och motparten ska samarbeta och utbyta erfarenheter kring dessa frågor. I vissa fall kan samarbetet även gälla standarder som båda parter kan tillämpa. Det första avtalet som innehöll en sådan skrivning var avtalet mellan EU och Chile som ingicks 2002.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner i berörda delar.

Digitala handelshinder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag till åtgärder för att motverka olika digitala handelshinder med hänvisning till bl.a. vidtagna åtgärder och pågående arbete.

Motionerna

I motion 2010/11:N297 (M) framhålls att det är ett svenskt handelsintresse att värna öppenheten på Internet och att det är viktigt att bekämpa censureringar, blockeringar och s.k. onlineprotektionism. Även nationella upphovsrättsregler, skatteregler eller byråkrati kan begränsa möjligheten att

bruka en nättjänst. Motionären förespråkar därför ett riksdagsuttalande med innebörden att regeringen bör överväga att upprätta en strategi för frihandel avseende digital distribution av tjänster över Internet.

Även i motion 2010/11:N306 (M) lyfts behovet av att motverka digitala handelshinder och onlineprotektionism fram. Motionären framhåller bl.a. att olika länders blockeringar av Internettjänster leder till att svenska företag får sämre möjligheter att slå sig in på nya marknader och utveckla nya innovativa produkter. Det är därför, anför det, angeläget att Sverige trappar upp arbetet mot digitala handelshinder och onlineprotektionism, och möjligheterna för Sverige att ta en ledande roll inom EU i detta arbete bör ses över.

Utskottets ställningstagande

Sveriges förmåga att tillvarata digitaliseringen och globaliseringen är avgörande för tillväxten och skapandet av framtidens företagande och jobb. Som påpekas i de här aktuella motionerna är Internet en viktig plats för nya företag, innovationer och entreprenörskap, och det kommer av allt att döma bli en än viktigare handelsplats i framtiden. Av detta skäl ser utskottet det som ett svenskt handelspolitiskt intresse att värna öppenhet på Internet. I det inbegrips att motverka olika former av digitala handelshinder, inklusive s.k. onlineprotektionism.

Det bör i detta sammanhang uppmärksammas att det inom EU pågår ett arbete med dessa frågor. Kommissionen har i meddelandet På väg mot en inre marknadsakt (KOM(2010) 608), vilket utskottet nyligen hanterat (utl. 2010/11:NU10), pekat på att EU måste realisera en fungerande digital inre marknad och föreslagit åtgärder på området. Andra delar i detta arbete är EU:s telekompaket och de initiativ EU har tagit och som getts uttryck för i flaggskeppsinitiativet En digital agenda för Europa (KOM(2010) 245). Vidare kan noteras att det i EU:s bilaterala handelsavtal normalt finns ett specifikt avsnitt i den del som handlar om tjänstehandel som tar sikte på e-handel. Där läggs grundläggande principer fast som att inga tullar ska tas ut på elektronisk leverans av tjänster och att parterna ska ha en regulatorisk dialog i syfte att främja e-handel över gränserna. Även i internationella forum, inte minst i WTO, är dessa frågor aktuella.

Enligt utskottets uppfattning är det betydelsefullt att regeringen verkar för att underlätta den gränsöverskridande handeln på detta område, såväl inom ramen för den pågående Doharundan som i de bilaterala avtal EU förhandlar med tredjeländ. Utskottet har därtill noterat att regeringen i sitt svar till kommissionen med anledning av det tidigare nämnda meddelandet, På väg mot en inre marknadsakt, framhållit den elektroniska handelns betydelse.

Sammanfattningsvis delar således utskottet den grundläggande uppfattning som förs fram i motion 2010/11:N306 (M) om att det är angeläget att Sverige aktivt arbetar mot digitala handelshinder och onlineprotektionism,

inte minst inom ramen för EU-samarbetet. Mot bakgrund av det arbete som redan bedrivs ser utskottet emellertid inget skäl för ett riksdagsuttalande. Utskottet anser inte heller att riksdagen, i enlighet med vad som anförs i motion 2010/11:N297 (M), bör uppmana regeringen att upprätta en frihandelsstrategi för digital distribution av tjänster över Internet.

Med hänvisning till det anförda avstyrks de här aktuella motionerna.

Exportfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt rör exportfrämjande med hänvisning till vidtagna åtgärder.

Jämför reservation 3 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2010/11:N391 (M) betonas betydelsen av exportkrediter för små företag. Motionären förordar en genomgång av olika marknader som är av intresse för små företag och då, om möjligt, öka möjligheterna till exportkrediter.

Enligt vad som anförs i motion 2010/11:N419 (M) skulle sjukvården, med rätt förutsättningar, kunna bli en attraktiv och innovativ exportnäring för Sverige. I motionen efterlyses reformer som syftar till att öppna för mer handel med vårdtjänster. Enligt motionären förbättras de svenska förutsättningarna för vårdhandel främst genom fler vårdföretag, vårdval, ökat resande och ökad öppenhet för investeringar. Vidare framhålls att en förändring av lokaliseringsprincipen för att möjliggöra handel inom landet kan bidra ytterligare liksom om sjukvård inkluderas i tjänstedirektivet och WTO:s allmänna tjänstehandelsavtal (GATS).

Vissa kompletterande uppgifter

Exportkrediter

Staten erbjuder statligt stödda exportkrediter och exportkreditgarantier genom Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK). Syftet är att svenska exportföretag ska kunna konkurrera om exportkontrakt på jämställda villkor med konkurrenter från andra länder. Enligt regler i WTO, OECD och EU får dessa inte medföra statliga subventioner, varför systemen ska bära sina egna kostnader över tiden.

EKN och SEK erbjuder i samarbete med Almi Företagspartner AB, Exportrådet och Swedfund International AB det s.k. Exportlånet som är specifikt riktat till mindre företag. Exportlånet kan sökas av företag med högst 250 anställda och 50 miljoner kronor i omsättning eller 43 miljoner

euro i balansomslutning och som behöver rörelsekapital för att kunna genomföra en exportaffär eller investera för att öka exportverksamheten. Lånet kan ges i utländsk valuta, vilket minskar exportörens valutarisk.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24) redovisas att Utrikesdepartementet och Näringsdepartementet under 2009 och första halvåret 2010 i nära samverkan har arbetat med en internationaliseringsstrategi, bl.a. för att följa upp den s.k. Exportutredningen (Svensk export och internationalisering – Utveckling, utmaningar, företagsklimat och främjande, SOU 2008:90). Genom utarbetandet av internationaliseringsstrategin avser regeringen, anför det, fortsätta arbetet med att främja internationaliseringen med fokus på små och medelstora företag.

I detta sammanhang kan även erinras om att Riksrevisionen har granskat om SEK:s verksamhet bedrivs i linje med riksdagens beslut. Resultatet av granskningen har redovisats i granskningsrapporten AB Svensk Exportkredit (RiR 2010:15). Riksrevisionens granskning visar att SEK:s uppdrag successivt har breddats och att SEK i dag bedriver verksamheter inom en rad områden utöver ren exportfinansiering. Samtidigt konstateras att finansmarknaden under senare år har genomgått stora förändringar. Riksrevisionen ifrågasätter expansionen av nya verksamheter och föreslår att regeringen gör en översyn av SEK:s uppdrag. Riksrevisionen föreslår också att regeringen tar ställning till inom vilka områden som bolaget ska verka och vilken roll bolaget ska ha på marknaden. Regeringen bör vidare ta initiativ till en finansiell analys av SEK och se över de ekonomiska målen samt anpassa dessa till SEK:s framtida uppdrag. Riksrevisionens styrelse överlämnade hösten 2010 en redogörelse till riksdagen med anledning av den genomförda granskningen (2010/11:RRS6). Denna redogörelse har behandlats av utskottet tidigare under våren 2011 (bet. 2010/11:NU7).

Handel med sjukvårdstjänster

På uppdrag av regeringen lämnade dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) 2008 ett förslag till handlingsprogram för entreprenörskap och förnyelse inom vård och omsorg. I programmet föreslogs bl.a. satsningar på entreprenörskap i utbildningar, främjande av innovation och företagande, vägledning för offentlig upphandling samt främjande av export och internationalisering för vård- och omsorgsföretag. Uppdraget att stödja entreprenörskap inom området vård och omsorg har sedermera övergått till Tillväxtverkets verksamhet. Under perioden 2010–2012 samverkar Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) kring programmet för kunskapsutveckling om entreprenörskap inom vård och omsorg. Programmets syfte är att stötta de personer som fattar beslut om konkurrensutsättning och näringslivsutveckling med kunskap om branschernas utveckling och företagens förutsättningar inom vård och omsorg.

Exportrådet fick i juni 2009 i uppdrag av regeringen att främja internationalisering och export av svensk vård och omsorg. Därefter har konceptet Symbio Care – Health by Sweden lanserats, vilket numera är ett av Exportrådets affärsområden. Inom ramen för projektet har Exportrådet definierat varumärket svensk vård och omsorg i marknadsföringssyfte och tagit fram ett material och en kommunikationsplattform att använda vid marknadsföring av svensk vård och omsorg internationellt.

Det har inom ramen för EU-samarbetet konstaterats att det finns behov av att tydliggöra vilka regler som gäller för att kunna söka vård i andra länder samt för att få denna vård ersatt, liksom vilka möjligheter de ansvariga för nationella hälso- och sjukvårdssystem har att planera verksamheten utan att begränsa principerna om den fria rörligheten. När det gäller frågan om tjänstedirektivet så faller hälso- och sjukvårdssektorn utanför dess nuvarande tillämpningsområde.

Inom ramen för WTO:s allmänna tjänstehandelsavtal (GATS) täcks hälsovårdstjänster dels av sektorn hälsotjänster och sociala tjänster som inkluderar sjukhus-tjänster, andra hälsovårdstjänster (t.ex. ambulanstjänster) och sociala tjänster, dels av sektorn professionella tjänster där bl.a. undergrupperna medicin- och tandläkartjänster ingår. Färre än 50 WTO-medlemmar har gjort åtaganden i någon av undergrupperna inom hälsotjänster och sociala tjänster, vilket innebär att det är en av de sektorer där medlemmarna gör minst åtaganden. Det är även den sektor där minst antal länder erbjudit nya åtaganden i den pågående Doharundan. EU har sedan de nya förhandlingarna inleddes inte ställt krav inom områdena hälsotjänster och sociala tjänster, och inte heller erbjudit egna öppningar.

Handel med sjukvårdstjänster behandlades i Långtidsutredningens betänkande Tjänster utan gränser? (SOU 2007:95). I betänkandet görs en grov uppskattning att den svenska exporten av sjukvårdstjänster uppgick till 300 miljoner kronor 2006. Även importen uppskattas motsvarande år till ca 300 miljoner kronor. Export och import av sjukvårdstjänster skulle då uppgå till drygt 600 miljoner kronor, vilket motsvarade ca 3 promille av de sammanlagda sjukvårdsavgifterna i Sverige detta år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill med anledning av vad som anförs i motion 2010/11:N391 (M) om behovet av exportkrediter för små företag understryka betydelsen av att den potential som finns bland små företag att ta steget ut på exportmarknaden tas till vara genom att man understöder dessa företags förmåga till internationalisering. Exportkreditnämnden har sedan flera år uppdraget att främja små och medelstora företag, och 2007 inrättades ett särskilt affärsområde för små och medelstora företag. År 2007 infördes även det s.k. Exportlånet som är ett särskilt finansiellt stöd för exportsatsningar hos mindre företag. Lånet är ett samarbete mellan Almi Företagspartner AB, EKN, SEK, Exportrådet och Swedfund. Utskottet vill i detta sammanhang

även erinra om den exportfrämjande verksamhet som sker genom Exportrådet. Den grundläggande exportservicen vid Exportrådet finansieras i huvudsak med statliga medel, riktar sig till små och medelstora företag och är kostnadsfri för företagen.

När det gäller vad som anförs i motion 2010/11:N419 (M) om behovet av åtgärder för att öka handeln med vård- och omsorgstjänster vill utskottet erinra om de olika åtgärder som vidtagits för att stimulera såväl nyföretagande och entreprenörskap som export inom hälso- och sjukvården, och som redogjorts för i det föregående. Bland annat har Exportrådet i uppdrag att främja internationalisering och export av svensk vård och omsorg, och marknadsföring sker genom konceptet Symbio Care – Health by Sweden. Utskottet ser positivt på dessa satsningar. Vård och omsorg är i dag den största branschen inom tjänstesektorn i Sverige räknat i antalet anställda, men liten sett till antalet företag. Därför är reformer som kan bidra till företagande och entreprenörskap inom denna sektor av stor betydelse. Ett exempel på detta är lagen (2008:962) om valfrihetssystem som trädde i kraft den 1 januari 2009. Lagen reglerar vad som gäller för de landsting och kommuner som vill konkurranspröva landstingskommunala och kommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av bl.a. hälso- och sjukvård eller omsorgstjänster till brukaren eller patienten. Mot bakgrund av de insatser som görs ser utskottet ingen anledning för riksdagen att göra något uttalande till följd av den här aktuella motionen.

Med hänvisning till det anförda avstyrks nämnda motioner.

Exportförbudet för snus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om exportförbudet för svenskt snus med hänvisning till att regeringen redan verkar för att upphäva detta förbud.

Motionen

Två riksdagsuttalanden om exportförbudet mot svenskt snus förordas i motion 2010/11:N285 (M). Enligt motionärerna bör riksdagen dels klargöra sin uppfattning att EU:s förbud mot handel med svenskt snus är oförenligt med de principer som handelsunionen bygger på, dels påtala att det är angeläget att regeringen tydliggör riksdagens ståndpunkt för kommissionen och övriga medlemsländer om att avskaffa detta handelshinder.

Vissa kompletterande uppgifter

I tobaksdirektivet (2001/37/EC) föreskrivs i artikel 8 att medlemsstaterna i EU ska utfärda förbud mot att tobak för användning i munnen släpps ut på den inre marknaden. Under de svenska medlemskapsförhandlingarna fick Sverige tillstånd till ett undantag i anslutningsfördraget. Enligt artikel 151 och bilaga XV i Sveriges anslutningsfördrag gäller förbudet i artikel 8 inte i Sverige. Undantaget för Sverige är permanent. I anslutningsfördraget föreskrivs samtidigt att Sverige ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att nämnda produkt inte släpps ut på marknaden i övriga medlemsstater. Med anledning av bestämmelsen i anslutningsfördraget har Sverige beslutat om förordningen (1994:1266) om förbud mot utförsel av snus.

För närvarande pågår en översyn av tobaksdirektivet för att säkerställa att det ligger i linje med vetenskaplig forskning och en väl fungerande inre marknad. Inför den kommande översynen genomförde kommissionen under hösten 2010 en öppen konsultation som avslutades den 17 december 2010. Sverige lämnade synpunkter och framförde att utförselförbudet av snus inom EU bör upphävas. Handelsminister Ewa Björling har även skickat brev till sina europeiska kollegor där hon uppmanade dem att – liksom Sverige – verka för att utförselförbudet ska avskaffas. Kommissionen beräknas lägga fram sitt förslag på ett reviderat tobaksdirektiv under andra halvåret 2011.

I augusti 2010 lämnade kommissionen en rapport till rådet om Sveriges genomförande av de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att svenskt snus inte släpps ut på marknaden (KOM(2010) 399). Med anledning av rapporten upprättade Regeringskansliet en faktapromemoria (2009/10:FPM113), vilken anmäldes i utskottet hösten 2010. I den ståndpunkt som redovisas i promemorian sägs, när det gäller utförselförbudet för snus, att regeringen anser att svenskt snus bör likställas med andra tobaksprodukter på EU:s inre marknad.

Vidare lämnade handelsminister Ewa Björling information till utskottet den 25 november 2010 med anledning av kommissionens rapport och redogjorde även i detta sammanhang för regeringens fortsatta agerande i frågan.

Utskottets ställningstagande

Förbudet mot försäljning av snus inom EU är en fråga som utskottet har behandlat vid flera tillfällen, senast våren 2010 (bet. 2009/10:NU13). Då framhöll ett enhälligt utskott sin åsikt att detta handelsförbud borde avskaffas. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga.

Utskottet vidhåller således att förbudet mot försäljning av snus inom EU inte är förenligt med principen om den fria rörligheten av varor på den inre marknaden. Enligt utskottet framstår förbudet som inkonsekvent då ett antal andra hälsovådliga produkter, både i form av tobak och av andra varor, kan cirkulera fritt på den inre marknaden. Vidare bör det uppmärksammas att andra snusliknande produkter finns i flera EU-länder och

får säljas fritt, t.ex. tuggtobak, tobakspastiller, snuspuder och luktsnus. Flera av dessa produkter har en liknande sammansättning av ingredienser som det svenska snuset. Därför ter sig förbudet mot export av svenskt snus både diskriminerande och oproportionerligt.

Utskottet anser sammanfattningsvis, i likhet med motionärerna, att EU:s snushandelsförbud bör avskaffas. Enligt utskottets uppfattning kan dock ett riksdagsuttalande i denna fråga undvaras med hänvisning till att regeringen, som i det föregående redovisats, redan verkar med denna inriktning.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2010/11:N285 (M).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. WTO:s utformning och uppgift, punkt 2 (MP, V)

av Kent Persson (V) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N438 yrkandena 1–9.

Ställningstagande

Vi delar den uppfattning som förs fram i motion 2010/11:N438 (MP) om att en grundläggande reformering av WTO bör sättas igång så snart som möjligt. Målet för de reformer vi förordar bör vara ett mer demokratiskt, flexibelt och effektivt WTO som har utvecklingsländernas intresse överst på dagordningen. Bristerna med det nuvarande systemet tydliggörs bl.a. genom de upprepade misslyckandena att nå fram till ett avslut i Doharundan. Det grundläggande problemet med WTO:s ineffektivitet hänger ihop med de ekonomiska stormakternas ensidiga tro på handelsliberaliseringar och en föreställning om att en och samma ekonomiska modell ska tillämpas överallt i världen. För att ett multilateralt handelssystem ska kunna fungera för alla länder måste det, anser vi, finnas en lyhörddhet för särskilda länders situation. Därtill måste WTO göras mer flexibelt och avlastas en del av sina nuvarande arbetsuppgifter. Enligt vår mening bör den svenska regeringen verka för en grundläggande reformering av WTO. Sammanfattningsvis anser vi att regeringen bör agera med följande inriktning.

- Verka för att WTO:s ansvarsområde avgränsas bl.a. genom att rollen som mäklare för handelsliberaliseringar tas bort liksom att vissa avtalsområden, t.ex. TRIPS, lyfts bort från WTO.
- Verka för principen att WTO:s medlemmar själva ska få välja vilka avtal de vill ansluta sig till.
- Verka för att WTO:s olika avtalsområden förhandlas separat och i sin egen takt.
- Verka för att ministermöten hålls mer regelbundet.
- Verka för att förstärka WTO:s roll som tillsynsmyndighet.

- Verka för utökande möjligheter att göra undantag från det gemensamma regelverket för att bättre kunna hantera specifika länders olika problem.
- Verka för att stärka relationerna mellan WTO och andra internationella organ, bl.a. genom observatörsstatus.
- Verka för en reformering av WTO:s konfliktlösningsmekanism.
- Verka för en reglering av transnationella företag.

Riksdagen bör genom ett uttalande uppmana regeringen att arbeta för en reformering av WTO i linje med vad som ovan anförts och i överensstämmelse med vad som förordas i nämnda motion. Med hänvisning till det anförda tillstyrks den här aktuella motionen i berörda delar.

2. Förhandlingarna med handelsorganisationen Mercosur, punkt 3 (S, MP, V)

av Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Karin Åström (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:MJ268 yrkande 3 och 2010/11:MJ393 yrkande 3.

Ställningstagande

Som påpekas i motionerna 2010/11:MJ268 (MP) och 2010/11:MJ393 (V) utnyttjas bekämpningsmedlet parakvat, vilket är förbjudet att använda inom EU, vid odling av soja i Sydamerika. Denna soja exporteras sedan, bl.a. till Sverige. Trots att flera länder även utanför EU förbjudit användningen av detta medel är det många som inte klarar att på ett effektivt sätt upprätthålla detta förbud. Det är därför angeläget att såväl Sverige som EU bistår de länder som vill exportera sojafoder till EU att upprätthålla förbudet. Som redogjorts för i det föregående har regeringen tagit upp denna fråga med kommissionen. Vi anser dock att det är angeläget att riksdagen tydligt markerar sin inställning i frågan. Riksdagen bör därför genom ett uttalande uppmana regeringen att verka för att EU tar upp problemen kring användningen av parakvat som bekämpningsmedel vid de handelsförhandlingar som förs med andra länder, däribland de pågående handelsförhandlingarna med de sydamerikanska ländernas handelsorganisation Mercosur.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2010/11:MJ268 (MP) och 2010/11:MJ393 (V) i här aktuella delar.

3. **Exportfrämjande, punkt 6 – motiveringen (S, MP, V)**

av Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Karin Åström (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Lise Nordin (MP).

Ställningstagande

Vi kan, mot bakgrund av vad som anförs i motion 2010/11:N391 (M) om behovet av exportstöd till små företag, konstatera att stödet till små och medelstora företags export inte synes vara något prioriterat område för den borgerliga regeringen. Vi anser liksom motionären att insatserna på detta område kan förstärkas. I samband med riksdagens behandling av 2011 års budgetproposition har vi förordat etablerandet av ett nytt program – Konkurrenskraft Sverige – för att stimulera till internationella affärsrelationer som får mindre företag att vässas och växa. Programmet ska bl.a. innehålla främjande av export och av utländska investeringar. För detta ändamål förordade vi en årlig satsning på 100 miljoner kronor under åren 2011 och 2012, fördelat mellan anslagen för export- respektive investeringsfrämjande. Detta förslag avslogs dess värre av riksdagen. Då riksdagen redan fastställt andra ekonomiska ramar än de vi anser behövs för dessa insatser ställer vi oss inte bakom kravet på ett riksdagsuttalande.

Med anledning av vad som sägs i motion 2010/11:N419 (M) om behovet av åtgärder för att öka handeln med vård- och omsorgstjänster vill vi tydliggöra vår uppfattning att exportsatsningar på svenska profilområden, såsom bioenergi, vattenrening, uppvärmning och avfallshantering, är att föredra. Även denna motion bör följaktligen avslås av riksdagen.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:U269 av Lars Gustafsson (KD):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta avregleringen av den internationella handeln.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att medverka till ett nytt WTO-avtal, och förutsägbara villkor som stimulerar investeringar i jordbruket i EU och övriga världen.

2010/11:MJ268 av Åsa Romson m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och EU bör ge stöd och hjälp att upprätthålla förbud mot parakvat riktat särskilt till de länder som vill exportera sojafoder till EU samt ta upp frågan inom ramen för handelsförhandlingarna med Mercosur.

2010/11:MJ393 av Lars Ohly m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och EU bör ge stöd och hjälp att upprätthålla förbud mot parakvat riktat särskilt till de länder som vill exportera sojafoder till EU samt ta upp frågan inom ramen för handelsförhandlingarna med Mercosur.

2010/11:MJ422 av Emma Henriksson (KD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU inom världshandelsorganisationen WTO ska ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskydds-krav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk.

2010/11:N250 av Finn Bengtsson och Maria Plass (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna ett fortsatt stöd för global frihandel.

2010/11:N285 av Gunnar Axén och Per Bill (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Europeiska unionens förbud mot handel med svenskt snus är oförenligt med de principer handelsunionen bygger på.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är angeläget att regeringen tydliggör riksdagens ståndpunkt att avskaffa detta långtgående handelshinder för kommissionen och övriga medlemsstater.

2010/11:N297 av Henrik von Sydow (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att upprätta en strategi för frihandel avseende digital distribution av tjänster över Internet.

2010/11:N306 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motverka digitala handelshinder och onlineprotektionism.

2010/11:N391 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om exportkrediter för små företag.

2010/11:N419 av Johnny Munkhammar (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad handel med vårdtjänster.

2010/11:N438 av Ulf Holm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO:s organisation ska förändras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO ska tillåta att länder ansluter sig till de avtal de vill.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO:s olika avtalsområden bör förhandlas för sig.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att ministermötet i WTO hålls mer regelbundet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO får en utökad roll att utvärdera handel.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att möjligheten till undantag i avtal för specifika länder ska utökas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO öppnar möjligheten för observatörsstatus.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att WTO:s konfliktlösningsmekanismer reformeras.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva att det tas fram internationella regler för transnationella företag.